

Sygn.akt III AUa 275/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 czerwca 2014r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Barbara Orechwa-Zawadzka (spr.)

Sędziowie: SA Alicja Sołowińska

SA Dorota Elżbieta Zarzecka

Protokolant: Edyta Katarzyna Radziwińska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 4 czerwca 2014 r. w B.

sprawy z odwołania G. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

o nauczycielskie świadczenia kompensacyjne

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Ostrołęce III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 11 grudnia 2013 r. sygn. akt III U 1728/13

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 275/14

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. decyzją z dnia 16 października 2013 roku, wydaną na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227 ze zm.) oraz ustawy z dnia 22 maja 2009 roku o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 97, poz. 800), odmówił G. K. prawa do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego. Organ rentowy stwierdził, iż wnioskodawczyni nie spełnia warunków do przyznania świadczenia, gdyż stosunek pracy nie został przez nią rozwiązany w trybie art. 20 ust. 1, art. 23 ust. 1 pkt 1, art. 27 ust. 1 i art. 23 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 roku, Nr 97, poz. 674 ze zm.).

G. K. w odwołaniu od powyższej decyzji domagała się przyznania prawa do dochodzonego świadczenia. Podniosła, iż przepisy ustawy z dnia 22 maja 2009 roku o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych nie wymagają, aby stosunek pracy został rozwiązany w trybie wskazanych przez organ rentowy przepisów Karty Nauczyciela. Warunkiem do przyznania prawa do świadczenia kompensacyjnego jest rozwiązanie stosunku pracy na wniosek nauczyciela, a ten warunek został spełniony.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych po rozpoznaniu powyższego odwołania wyrokiem z dnia 11 grudnia 2013 roku zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał G. K. prawo do nauczycielskiego

świadczenia kompensacyjnego od dnia 1 września 2013 roku (pkt I) oraz stwierdził odpowiedzialność organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (pkt II). Sąd I instancji wskazał, że stosownie do art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2009 roku o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych świadczenie to przysługuje nauczycielom, którzy spełnili łącznie następujące warunki: osiągnęli wiek, o którym mowa w art. 4 ust. 3 w/w ustawy (pkt 1); mają okres składkowy i nieskładkowy w rozumieniu ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wynoszący 30 lat, w tym 20 lat wykonywania pracy w jednostkach, o których mowa w art. 2 pkt 1 w/w ustawy, w wymiarze co najmniej 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć (pkt 2) oraz rozwiązali stosunek pracy (pkt 3). Jak wynika natomiast z art. 4 ust. 2 w/w ustawy nauczycielom spełniającym warunki określone w art. 4 ust. 1 pkt 1 i 2 w/w ustawy świadczenie przysługuje również w przypadku rozwiązania stosunku pracy lub wygaśnięcia stosunku pracy w okolicznościach określonych w art. 20 ust. 1, 5c i 7 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku - Karta Nauczyciela. Poza sporem pozostawało, że G. K. spełnia przesłanki wymaganego wieku oraz stażu pracy. Przedmiotem sporu było natomiast to, czy sposób rozwiązania stosunku pracy wnioskodawczyni z ostatnim pracodawcą odpowiada wymogom określonym w art. 4 ust. 1 pkt 3 w/w ustawy. W szczególności zaś rozstrzygnięcie sprawy wymagało dokonania interpretacji sformułowania „rozwiązali stosunek pracy”, zawartego w powyższym przepisie. Sąd Okręgowy wskazał, iż jak wynika ze stanowiska doktryny, ustawodawca używając sformułowania „rozwiązali stosunek pracy” (zamiast „rozwiązano z nimi stosunek pracy”) miał na myśli rozwiązanie stosunku pracy z inicjatywy nauczyciela. Taką inicjatywą może być przykładowo złożenie wypowiedzenia lub wniosku o rozwiązanie stosunku pracy na mocy porozumienia stron. Warunek rozwiązania stosunku pracy nie jest natomiast spełniony, jeśli to dyrektor szkoły złożył wypowiedzenie lub też z jego inicjatywy został rozwiązany stosunek pracy w drodze porozumienia stron. Z ustaleń Sądu I instancji wynikało, że ostatnim pracodawcą wnioskodawczyni był Specjalny Ośrodek Szkolno- (...)

w O.. Zgodnie z treścią świadectwa pracy wystawionego przez w/w zakład pracy, stosunek pracy ustał wskutek rozwiązania na jej wniosek w związku z przejściem na nauczycielskie świadczenie kompensacyjne (k. 12 akt ZUS). Z informacji udzielonej dodatkowo przez pracodawcę w piśmie z dnia 27 września 2013 roku wynikało zaś, że stosunek pracy został rozwiązany na podstawie art. 30 § 1 ust. 1 k.p., tj. na mocy porozumienia stron na wniosek pracownika (k. 19 akt ZUS). Nadto w aktach osobowych G. K. znajduje się pismo, datowane na 25 czerwca 2013 roku, w którym wnosi ona o rozwiązanie z nią stosunku pracy z dniem 29 lipca 2013 roku. Zdaniem Sądu I instancji, wnioskodawczyni w toku postępowania wykazała, że stosunek pracy ze Specjalnym Ośrodkiem Szkolno- (...) w O. został rozwiązany na jej wniosek, zatem to ona była stroną inicjującą rozwiązanie umowy o pracę. Sąd Okręgowy stwierdził, iż wbrew stanowisku organu rentowego, ustawa z dnia 22 maja 2009 roku o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych nie wymaga rozwiązania stosunku pracy z nauczycielem za wypowiedzeniem. Stosunek pracy nauczyciela, tak jak każdy stosunek pracy może zostać rozwiązany również za porozumieniem stron i z tej możliwości skorzystała wnioskodawczyni (określonej w art. 23 ust. 4 pkt 1 Karty Nauczyciela). Nadto Sąd I instancji zauważył, że tylko rozwiązanie stosunku pracy za porozumieniem stron dawało możliwość ustania tego stosunku w każdej dowolnej dacie - ustalonej przez strony. Stosownie bowiem do treści art. 23 ust. 2 pkt 1 Karty Nauczyciela rozwiązanie stosunku pracy za wypowiedzeniem następuje z końcem roku szkolnego, za trzymiesięcznym wypowiedzeniem. Reasumując, Sąd I instancji stwierdził, że stosunek pracy G. K. ze Specjalnym Ośrodkiem Szkolno- (...) w O. został rozwiązany z dniem 29 lipca 2013 roku na jej wniosek, bowiem to wnioskodawczyni była stroną inicjującą rozwiązanie stosunku pracy, a zatem w sposób określony w art. 4 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 22 maja 2009 roku o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych. Tym samym wnioskodawczyni spełnia wszystkie warunki niezbędne do przyznania prawa do dochodzonego świadczenia od dnia 1 września 2013 roku, tj. miesiąca złożenia wniosku. W dalszej kolejności Sąd Okręgowy wskazał, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji pozytywnej dla wnioskodawczyni, tj. przyznającej prawo do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego na etapie postępowania przed organem rentowym. W niniejszej sprawie ostatnią okolicznością niezbędną do wydania decyzji było ustalenie, czy rozwiązanie stosunku pracy wnioskodawczyni nastąpiło w sposób, o którym określony w art. 4 ust. 1 pkt 3 w/w ustawy. Organ rentowy dysponował wszystkimi niezbędnymi dokumentami pozwalającymi na ustalenie spełnienia przez wnioskodawczynię w/w warunku, tj. świadectwem pracy oraz pismem pracodawcy wyjaśniającym podstawę ustania stosunku pracy wnioskodawczyni. Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy jak w pkt I sentencji wyroku orzekł na podstawie art.

477¹⁴ § 2 k.p.c., zaś jak w pkt II sentencji wyroku na podstawie art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. zaskarżył powyższy wyrok w całości, zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, tj. art. 4 ust. 1 pkt 3 oraz art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 22 maja 2009 roku o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych poprzez uznanie, iż wnioskodawczyni G. K. przysługuje prawo do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego od dnia 1 września 2013 roku pomimo nierozwiązania przez nią stosunku pracy w trybie art. 23 ust. 1 pkt 4 Karty Nauczyciela.

Wskazując na powyższy zarzut organ rentowy domagał się zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenia odwołania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych oraz właściwej wykładni przepisów prawa materialnego, tj. ustawy z dnia 22 maja 2009 roku o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych.

Poza sporem pozostawało, iż wnioskodawczyni G. K. przed ubieganiem się o prawo o nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego była zatrudniona na podstawie umowy o pracę zawartej na czas określony do dnia 1 września 2012 roku do dnia 31 sierpnia 2013 roku jako nauczyciel w Specjalnym Ośrodku Szkolno- (...) w O.. Stosunek pracy z w/w podmiotem został rozwiązany z dniem 29 lipca 2013 roku na podstawie art. 30 § 1 ust. 1 k.p., tj. na mocy porozumienia stron na wniosek G. K.. Powyższe okoliczności wynikały z dokumentów znajdujących się w aktach osobowych oraz aktach ZUS wnioskodawczyni, tj. świadectwa pracy z dnia 29 lipca 2013 roku (k. 3 części C akt osobowych), pisma wnioskodawczyni z dnia 25 czerwca 2013 roku (k. 1 części C akt osobowych) oraz informacji udzielonej przez pracodawcę z dnia 27 września 2013 roku (k. 19 akt ZUS) i nie pozostawały pomiędzy stronami sporne.

Przedmiotem sporu było zaś to, czy wskazany powyżej sposób rozwiązania stosunku pracy odpowiada warunkowi wskazanemu w art. 4 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 22 maja 2009 roku o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych. Stosownie do powyższego przepisu jednym z warunków do uzyskania prawa do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego jest rozwiązanie stosunku pracy. Zgodnie ze stanowiskiem doktryny, co prawidłowo podniósł Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, brzmienie powyższego przepisu wskazuje na to, że stosunek pracy powinien zostać rozwiązany z inicjatywy nauczyciela, tj. na jego wniosek. Do rozwiązania stosunku pracy nie musi jednak dojść w następstwie dokonanej przez nauczyciela wypowiedzenia. Stosunek pracy z inicjatywy nauczyciela może również zostać rozwiązany za porozumieniem stron (Kostrzewa P., Świadczenie kompensacyjne dla nauczycieli, komentarz praktyczny ABC nr 104086).

Stwierdzić należy - jak słusznie podnosiła wnioskodawczyni - iż przepisy ustawy z dnia 22 maja 2009 roku o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych nie przewidują konieczności, aby rozwiązanie stosunku pracy przez nauczyciela nastąpiło na podstawie przepisów ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela. Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu I instancji, iż rozwiązanie przez wnioskodawczynię stosunku pracy na mocy porozumienia stron, tj. na podstawie przepisu art. 30 § 1 ust. 1 k.p. na jej wniosek wypełnia dyspozycję przepisu art. 4 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 22 maja 2009 roku o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych. Tym samym G. K. spełnia wszystkie przesłanki do przyznania prawa do dochodzonego świadczenia.

Co więcej, dla uściślenia wskazać należy, że wnioskodawczyni w Specjalnym Ośrodku Szkolno- (...) w O. nie była zatrudniona na podstawie mianowania, zaś na podstawie umowy o pracę. Stosownie do treści art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela stosunek pracy z nauczycielem nawiązuje się w szkole, a w przypadku powołania zespołu szkół jako odrębnej jednostki organizacyjnej - w zespole szkół na podstawie umowy o pracę lub mianowania, z zastrzeżeniem ust. 8. Tymczasem Sąd Okręgowy analizując możliwe sposoby rozwiązania stosunku pracy przez wnioskodawczynię wskazał na przepisy art. 23 ust. 4 pkt 1 - dotyczący rozwiązania stosunku pracy na

mocy porozumienia stron oraz przepis art. 23 ust. 2 pkt 1 – statuujący możliwość rozwiązania stosunku pracy za trzymiesięcznym wypowiedzeniem, dotyczące rozwiązania stosunku pracy nauczyciela zatrudnionego na podstawie mianowania. Co więcej, ustawa Karta Nauczyciela (w art. 27) zawiera uregulowanie szczególne dotyczące rozwiązania umowy o pracę zawartej z nauczycielem na czas nieokreślony. Ustawa ta nie reguluje natomiast kwestii rozwiązania umowy o pracę zawartej na czas określony. W powyższym zakresie znajduje zastosowanie przepis art. 91c w/w ustawy, zgodnie z którym w zakresie spraw wynikających ze stosunku pracy, nieuregulowanych przepisami ustawy, mają zastosowanie przepisy Kodeksu pracy. Stąd też rozwiązanie stosunku pracy z wnioskodawczynią nastąpiło na podstawie art. 30 § 1 ust. 1 k.p.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji wyroku na podstawie art. 385 k.p.c.

A.K.